

Moderní krávy

Zemědělská akciová společnost Lípa u Havlíčkova Brodu v loňském roce dokončila stavbu nové produkční haly pro 250 dojnic holštýnského plemene, která je řízena pomocí počítačového systému napojeného na množství čidel. Díky němu se optimalizuje stájové prostředí a moderní stáj tak poskytuje kravám perfektní komfort.

Zemědělská akciová společnost Lípa vznikla transformací ZD před 22 lety. Dnes hospodaří na 950 hektarech zemědělské půdy a věnuje se tradiční zemědělské výrobě s důrazem na chov dojnic, čemuž se přizpůsobuje z velké části také skladba pěstovaných plodin. Mezi hlavní pěstované plodiny tak patří kukuřice a krmné plodiny jako jsou vojtěška, jetel, směsky a traviny. Pro doplnění osevního postupu se pěstují také tradiční obiloviny, řepka a brambory. Přidruženou výrobu zajišťuje dceřiná společnost Blogas s.r.o., která provozuje bioplynovou stanici.

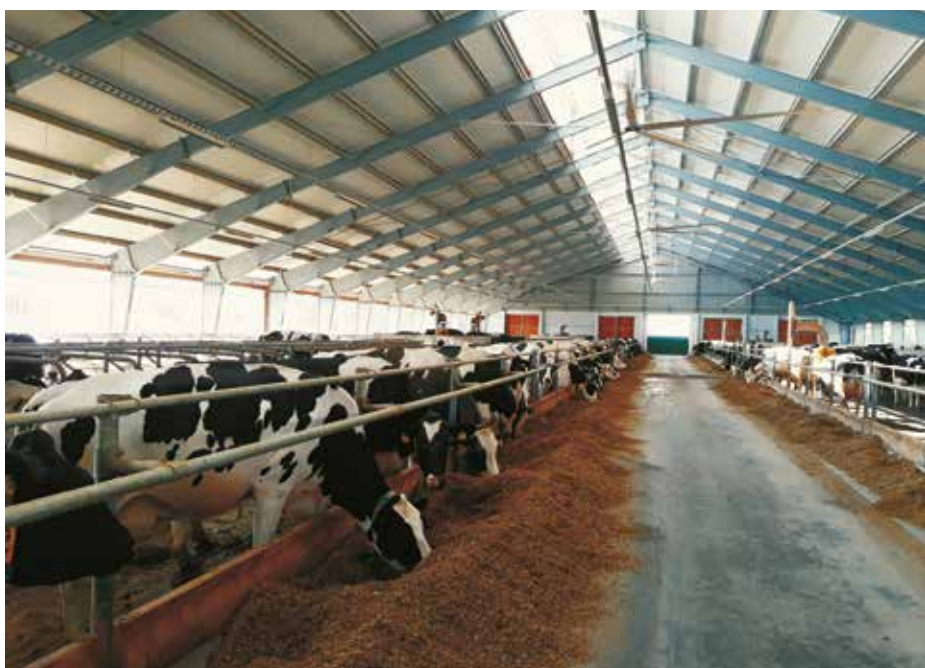
Pokrok jménem welfare

O tom, že v Lípě žijí krávy nadstandardně není pochyb. Výstavba moderní stáje po necelém roce, kdy je v provozu, přináší své ovoce. Nejen, že se rapidně zlepšil zdravotní stav stáda, především, co se týče končetin a reprodukčních ukazatelů, ale také se navýšila užítkovost dojnic. Dnešní průměrná

užitkovost na krávu totiž dosahuje deset tisíc litrů mléka.

„Na podzim roku 2016 jsme z Progra-

mu rozvoje venkova získali dotaci na výstavbu nové haly pro 250 dojnic, rekonstrukci porodny a stáje pro suchostojné krávy, výstavbu kruhové dojírny s mléčnicí a rekonstrukci zázemí a okolí stáje. V rámci této dotace jsme pořídili také mléčný automat a manipulátor,“ informoval o rozsáhlé investici ing. Ondřej Baloun, ředitel společnosti.

„Aby nová hala v plné míře splňovala svůj účel, navázali jsme na její výstavbu také inovacemi ve vybavení. Proto Zemědělská akciová společnost Lípa požádala SZIF v rámci 4. kola příjmu žádostí o dotaci na inovace v živočišné výrobě. Díky tomu je dnes stáj vybavena promyšleným systémem, který zajišťuje kravám dostatečný komfort v hale i při vysokých letních teplotách,“ pochvaluje systém ing. Baloun.

Inovace s velkým I

Automatický systém ovládání bočních plachet haly koresponduje se systémem ovládání velkých větráků, ale i s automatickým osvětlením stáje. Vše je napojené na čidla a meteostanici, díky čemuž se mikroklima stáje průběžně optimalizuje. Boční plachty se zatahují automaticky podle teploty prostředí, vlhkosti a proudění větru. Také větráky v podobě obřích vrtulí zavěšených pod střechou výrazně přispívají k ochlazení stáje, a to taktéž automaticky v závislosti na aktuálních podmínkách. Systém osvětlení ve stáji je řízen pomocí čidel, jež zaznamenávají aktuální intenzitu osvětlení a je tak schopen plynule regulovat intenzitu osvětlení jednotlivých zářivek.

Tento ojedinělý způsob řízení stájového mikroklimatu se již po pár měsících projevil na zlepšení welfare zvířat a následně i navýšením užitkovosti. Na znamenávání změn ve stádě a zhodnocení dopadů této investice se podílí mj. i výzkumné instituce, konkrétně VÚŽV v.v.i. a Mendelova universita v Brně.

Komfort na dojrně

Automatický nahaněč do dojírny a separační uličky na východu opatřené váhou či vanami na koupele paznehtů představují velmi vhodný doplněk, který usnadní práci a urychlí manipulaci se zvířaty. Stejně jako obojek s čipem, který přenáší informace o přežvykování či aktivitě krav do počítače, napomáhá i denní vážení krav zjišťování aktuálního zdravotního stavu. Díky tomu může každé zvíře, které se vymyká normálu, dostat individuální péči mnohem dřív, než by potřebu řešit problém ošetřovatel vůbec zaznamenal.

Kruhová dojirna Westfalia pro 24 dojníc představuje pohodlné prostředí nejen pro člověka, který ji obsluhuje, ale i pro krávy. Krávy se zde dojí dvakrát denně. Denní dodávka do mlékárny na dojenou krávu před rekonstrukcí činila 25,14 litru, zatímco dnes se dostala na 27,89 litrů mléka, což je o 2,5 litru na krávu a den více.

Díky komplexním změnám v chovu se stabilizovaly i složky mléka a snížil se počet somatických buněk v mléce, čemuž napomáhá také podestýlka štípanou slámou s mletým vlhčeným vápencem. Mléko putuje do Pragolaktosu přes odbytové družstvo Viamilk. Současná cena vychází na 8,14 korun, což je mírný nárůst od května, přesto pro pokrytí potřeb stále chybí minimálně 50 halěrů.

Již v minulosti získala Lípa u Havlíčkova Brodu ocenění Vesnice roku oranžovou stuhou mimo jiné za spolupráci se Zemědělskou akciovou společností. Jako službu místním mj. zřídili mléčný automat, přes nějž se denně prodá 70 litrů mléka. V současnosti také finišuje výstavba obchůdku s regionálními potravinami, který bude umístěn v hlavní budově společnosti.

Nevidaná sucha

Ornou půdu z velké části pokrývá kukuřice na 250 ha. Z obilovin je to především pšenice a jarní ječmen, obě na 100 hektarech a také ozimý ječmen na 40 hektarech. Dále se zde pěstuje na 110 hektarech také řepka, která v místních podmínkách poskytuje vysoké výnosy, ale také tradiční plodina

pro Vysočinu brambory, pro něž je vyčleněna výměra 60 hektarů. Dalších 120 hektarů orné půdy je vyhrazeno pro pěstování pícnin. Ty tvoří zejména jetel a vojtěška, ale i plodiny pro GPS. Dvacet hektarů na orné půdě je vyčleněno pro pěstování TTP, které doplňuje stabilních 150 ha luk.

„Letos však louky ani pícniny na orné půdě neposkytnou dostatečné množství píce pro výrobu krmiv. První seč dosahovala kvalitních výnosů, vyrobili jsme z ní seno, avšak otavy, které měly směřovat na výrobu senáží, se vůbec nevyplatily. Mnohdy ani ne třetinový výnos na pokrytí krmné dávky nebude postačovat,“ povzdechl si ing. Ondřej Baloun, ředitel společnosti.

„A to ještě nejsme u konce. První seče jetelovin na orné půdě se vydařily, avšak druhá seč je prozatím nerealizovatelná. Vyčkáme proto ještě, zda alespoň trochu nenaroste. Tím se nám vyskytne i další problém a tou je následný výsev řepky, která v osevním postupu následuje právě po jetelovinách. Krmivo však má přednost a řepku budeme směřovat na jiné pozemky. S nedostatkem kukuřice tak velký problém nebude, neboť je poměrně narostlá.“

Avšak již nyní odspodu prosychá, tudíž ani zde nemůžeme očekávat příliš vysokou kvalitu," doplnil ing. Baloun.

Krmivo je základ

V produkční stáji se krmí tři různé sekce: rozdoj, vrchol laktace a konec laktace. Základ krmné dávky dojnic tvoří kukuřičná siláž, která je vyrobena z kvalitních osvědčených chutných hybridů kukuřice. Dále se pak přidává travní a jetelová senáž, luskoobilná směska, štípaná sláma, sušené cukrovarské řízky, mláto, kukuřičné vločky a jadrná směs, která obsahuje kromě obilovin sójový a řepkový extrahovaný šrot. Jako doplněk slouží minerální směs z řady VVS Verměřovice a u rozdojové skupiny také chráněný tuk, který působí jako přímý zdroj energie a zabraňuje prohloubení negativní energetické bilance po otelení a udržuje tak dojnice v kondici. Přes léto se pro zmírnění tepelného stresu přidává ve všech produkčních skupinách.

Další skupiny tvoří suchostojné krávy a příprava na porod. Tyto krávy jsou ustájeny v rekonstruované K-174. Dojnice zde zaprahují 60 až 65 dní před očekávaným porodem. Prozatím se upřednostňuje plošné zaprahování, do budoucna plánuje ZAS Lípa drobnou rekonstrukci stáje, která umožní selektivní zaprahování bez použití antibiotik u bezproblémových dojnic. Na porodnu se převádí nejméně tři týdny před otelením.

Otelení bývá většinou bez komplikací. Narozená telata dostávají kvalitní mražené kolostrum po dva dny. Ihned přechází do individuálních boxů v teletníku, kde mají kromě nápoje ze sušeného mléka k dispozici také startér s müsli. Od tří měsíců mají k dispozici také seno a postupně přechází na slamnatý startér a TMR.

Moderní přístup k reprodukci

Jalovice se zapouští prvně ve věku cca 13 měsíců při dosažení hmotnosti 460 kg, resp. 135 cm kohoutkové výšky. „Využíváme většinou sexované dávky od genomických býků,“ uvedl ředitel společnosti, který dělá přípravný plán ve spolupráci s firmou CRV. „Březost po první inseminaci z důvodu používání sexovaných dávek u jalovic vychází na 53 %, u krav potom na 42 %. Přitom však nepoužíváme standardně žádné synchronizační programy, pouze u problematických krav Ovsynch.“

S holštýnskou genetikou se začalo v

roce 1996, kdy v rámci dotací na pořízení genetického materiálu se realizoval nákup jalovic holštýnského plemene z Německa. V současnosti se používají především kanadské a americké dávky od genomických býků. Při výběru býků do přípravného plánu je kladen důraz především na dlouhově-

kost a obsah somatických buněk. Ve stádě v Lípě jdou s dobou a využívají také další moderní reprodukční cesty v podobě embryotransferu. Podařilo se realizovat transfer 31 embryí z holandského nukleového chovu a zvýšit tak kvalitu zvířat ve stádě.

Text a foto Soňa JELÍNKOVÁ

